

ผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย The Effects of Folk Play Activities on Empathy of Early Childhood Children

ดาร์รัตน์ สะอาดม่วง

นักศึกษาลัทธิปริญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย

มหาวิทยาลัยราชธานี

Dararat Saardmuang

Student course Master of Education Early Childhood Education

Ratchathani University

Email : sophahai123@gmail.com

วันที่รับบทความ: 23 พฤษภาคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 24 พฤษภาคม 2566; วันที่ตอบรับบทความ: 25 พฤษภาคม 2566

Received: May 23, 2023; Revised: May 24, 2023; Accepted: May 25, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย
วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย ที่เกิดจากการจัดกิจกรรม
การเล่นพื้นบ้าน 2) เพื่อเปรียบเทียบความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
การเล่นพื้นบ้าน สมมติฐานทางการวิจัย คือ หลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของเด็กปฐมวัย มี
พัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงกว่าก่อน การจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ
วิจัย คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านห้วยจ้าว (อุสุภราชวิทยาการ)
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตำบลกำแพง อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร จำนวน 1
ห้องเรียน 24 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มี 2
ชนิด คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อพฤติกรรมด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็ก
ปฐมวัย จำนวน 20 แผนกิจกรรม 2) แบบประเมินพฤติกรรมด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สำหรับนักเรียนชั้น
อนุบาลปีที่ 3 จำนวน 25 ข้อ สรุปผลการศึกษา จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้
ดังนี้ 1. พัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน
โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง 2. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็ก
ปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูง กว่า
ก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน, ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย, เด็กปฐมวัย

Abstract

A study of the effects of folk play activities on the empathy aspect of preschool children. The objectives of this research were 1) to study the empathy of early childhood children. 2) to compare the empathy of preschool children and after organizing folk play activities The research hypothesis is that after organizing local play activities of early childhood children, have a higher development of empathy than before organizing folk play activities The sample group used in the research were Kindergarten 3 students in the second semester of the academic year 2022 at Ban Hua Ngua School. (Usupharaj Wittayakarn) under the Office of the Basic Education Commission, Kammaed Sub-district, Kut Chum District, Yasothon Province. There were 24 students in one classroom, obtained by purposive selection. There were 2 types of tools used in this study and data collection: 1) 20 plans activity of folk play activities on compassionate behaviors of early childhood children; another For kindergarten students, grade 3, 25 questions Summary of the study From the study and data analysis, the findings can be summarized as follows: 1. The development of empathy in early childhood children. that has been organized to play folk activities 2. Comparison of empathy development of preschool children. After organizing local play activities, early childhood children had high development in empathy. than before the event was statistically significant at the .05 level.

Keywords: Organizing folk play activities, Compassion for others of early childhood children, Early childhood

บทนำ

การเจริญเติบโตของเด็กนับตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 5-6 ปี เป็นช่วงของชีวิตมนุษย์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการได้บ่งไว้ว่า เป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญาอารมณ์ สังคมและบุคลิกภาพ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงแรกของชีวิตจะมีอิทธิพลมากต่อการสร้างเสริมความพร้อมของเด็กที่จะพัฒนาตนเองในขั้นต่อไปเด็กแต่ละคนจะมีฐานความพร้อมอยู่ในระดับใดนั้น ขึ้นอยู่กับการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมและจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเด็ก บลูม (ศิริพร เลิศพันธ์. 2548) ปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากร จากการศึกษาของแพทย์และนักการศึกษาพบว่าใน

ช่วงแรกของชีวิตจนถึง 5 ปีแรก เป็นระยะเซลล์สมองเจริญสูงสุด สมองของเด็ก 3 ปีแรก จะเจริญได้ 80% ของสมองผู้ใหญ่ ดังนั้นเด็กในวัยนี้จึงควรได้รับการพัฒนาไปทุก ๆ ด้านอย่างเหมาะสม (วรรณ เกษมณี. 2548) การส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กปฐมวัยซึ่งได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการและคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับตัวเด็กบุคคลและสถานที่สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็กได้แก่ ทักษะการเคลื่อนไหวทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด ทักษะการใช้ภาษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น (ศิริพร เลิศพันธ์. 2548)

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญและควรปลูกฝังให้กับเด็กปฐมวัย กระบวนการปรับตัวทางสังคม (Socialization Process) ของเด็กปฐมวัยเป็นการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมบริบทแรกที่เด็กสัมผัสคือ บุคคลในครอบครัว เมื่อเด็กเข้ากลุ่มเพื่อน ได้เห็นพฤติกรรมผู้อื่นเห็นบทบาททางสังคม เด็กก็ได้รับการหล่อหลอมและพัฒนาทักษะทางสังคมการเล่นเป็นทางหนึ่งของการเรียนรู้ศิลปะทางสังคมของเด็ก เด็กเรียนรู้สังคมจากผู้ใหญ่ใกล้เคียง จากพ่อแม่การมีความสัมพันธ์กับคนอื่น ทำให้เด็กเรียนรู้ความร่วมมือ การปฏิเสธ การรับ การแบ่งปัน การสื่อสาร การแสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เด็กยังเรียนรู้ที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่มด้วยการเข้ากลุ่มกิจกรรม ปรับตัวต่อการคาดหวังของโรงเรียน รับผิดชอบและความรู้สึกของผู้อื่น (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2551) การเล่นของเด็กไม่เพียงแต่เป็นการสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้น การเล่นของเด็กยังเป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคมจากจิตวิทยาการเล่นของเด็กชี้ให้เห็นว่า การที่เด็กเล่นกับใครและเล่นกับอะไร ช่วยพัฒนาทักษะด้านสังคมได้เป็นอย่างดี เพราะลักษณะการเล่นของเด็กเป็นกระบวนการที่สำคัญในทุก ๆ ด้านของการเรียนรู้จึงควรส่งเสริมการสอนให้เด็กมีความเข้าใจในการเล่นกับผู้อื่น (สุขุม เฉลยทรัพย์. 2553)

การจัดประสบการณ์การเล่นกลางแจ้งให้กับเด็กนั้น เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการที่จะส่งเสริมหล่อหลอม ปรับเปลี่ยน ปรับปรุง พฤติกรรมทางด้านสังคมในทางที่ดีให้เกิดขึ้นกับตัวเด็กเพราะขณะที่เด็กเล่นนั้น เด็กได้รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ รู้จักการเจรจาสนทนา คบหาสมาคมกับกลุ่มเพื่อน ดังนั้นถ้าเราเข้าใจความสำคัญของการเล่นเข้าใจธรรมชาติของการเล่น และเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ การเล่นในสิ่งที่เด็กพอใจ และหาวิธีเล่นส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้พัฒนาการทางสังคมได้อย่างเหมาะสมย่อมจะทำให้เด็กมีประสบการณ์ในการที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคม และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขสำหรับการจัดประสบการณ์การเล่นกลางแจ้ง สามารถจัดให้อยู่ในรูปแบบของการนำเอาประสบการณ์การเล่นกลางแจ้งแบบการเล่นพื้นบ้านมาจัดให้กับเด็ก ซึ่งการจัดประสบการณ์ดังกล่าวจะเอื้อให้เด็กมีประสบการณ์การเล่นที่สามารถส่งเสริม ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงพฤติกรรมทางสังคมให้เกิดขึ้นกับตัวเด็กได้เป็นอย่างดีเนื่องจาก รูปแบบ

การละเล่นพื้นบ้านมีเนื้อหาของกิจกรรมที่ดีทุกคนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนที่เล่นด้วยกัน มีการพูดคุย สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เรียนรู้พฤติกรรม ของกลุ่มเพื่อนแต่ละคนว่ามีพฤติกรรมเป็นอย่างไร การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ได้มากน้อยเพียงใด ตลอดจนเสนอแนวความคิดในการที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นขณะที่เล่นกับกลุ่มเพื่อนได้และ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการในทางสังคมในทางที่ดี และสิ่งเหล่านี้จะช่วยใน การปลูกฝังพฤติกรรมพฤติกรรมทางสังคมให้กับเด็ก รวมทั้งจะช่วยให้เด็กอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดไป (รัชฎววรรณ ประพาน. 2541)

การละเล่นพื้นบ้านเป็นการเล่นชนิดหนึ่งที่เล่นสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งวิธีการเล่นจะแตกต่างกันออกไปตามสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ภาคกลาง ก็จะมีการเล่นกาฟักไข่ เข่งแก้งก้อยมอญซ่อนผ้า งูกินหาง ชักคะเย่อ เป็นต้น ส่วนภาคกลางจะมีการเล่นกับดอกจั่ว ม้าจากดอก งูสิงสาบ เป็นต้น (สาริโรจน์ มีวงษ์สม. 2541) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีการเล่นต่อไก่ เล่นเตย เล่นปักลิโป้งแป๊ะ เป็นต้น และภาคใต้จะมีการเล่น เชื้อ ดาวไหว ทองสูงโนห์รา เป็นต้น (ทิพวรรณ คันธ. 2542) ซึ่งกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของแต่ละภาคต่าง ก็มีความสำคัญในการที่จะส่งเสริมหล่อหลอม ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงพฤติกรรมทางด้านสังคมในทางที่ดีให้เกิดขึ้นกับตัวเด็กเพราะขณะที่เด็กกำลังเล่นนั้นเด็กได้รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ รู้จักการเจรจาสนทนา คบหาสมาคมกับกลุ่มเพื่อน หากเข้าใจและหาวิธีการส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้พัฒนาการทางสังคมได้อย่างเหมาะสมย่อมจะทำให้เด็กมีประสบการณ์ในการที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคม และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังเช่น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2549) ที่อธิบายไว้ว่าการเล่น ทำให้เด็กเกิดความ รู้สึกเป็นอิสระ สนุกสนาน เพลิดเพลิน และพร้อมที่จะทำกิจกรรมนั้นซ้ำ เมื่อเกิดการสนใจและพอใจ โดยไม่ต้องใช้การให้รางวัลหรือการ ทำโทษมากระตุ้น มีการยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมจากกลุ่มเพื่อนเล่นมีความสามัคคี มีความรักในหมู่คณะ มีความซื่อสัตย์ รู้จักรับผิดชอบต่อส่วนรวม และรู้จักยอมรับความคิดเห็นจากผู้อื่น นอกจากนี้ (อุบลรัตน์ เฟิง สกิต. 2546) ยังได้กล่าวสนับสนุนว่า การเล่นของเด็กจะช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณสมบัติที่ดีงาม การละเล่นจะ ฝึกฝนให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยไม่รู้ตัวจะช่วยส่งเสริมพัฒนาให้เด็กมีคุณลักษณะที่ดีงาม และสามารถดำเนิน ชีวิตต่อไปในสังคมได้อย่างสงบสุขนอกจากนี้การละเล่นพื้นบ้านยังเป็นการอนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรมไทยเพื่อให้ คงอยู่กับลูกหลานสืบต่อไป

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะทางสังคมที่เป็น ทักษะพื้นฐานของบุคคล ที่ควรได้รับการฝึกฝนปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ๆ เพื่อให้เด็กคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และผู้ศึกษาค้นคว้าเชื่อว่าการละเล่นพื้นบ้านเป็นวิธีการเล่นที่ สอนให้เด็กรู้จักเหตุผล รู้จักให้อภัยกัน ฝึกให้รู้จักสามัคคี รู้จักเสียสละ รู้จักการรอคอย อดทน มีความเห็นอก เห็นใจ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างดี ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึง สนใจนำกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมาพัฒนาเป็นชุดกิจกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กชั้น

อนุบาลปีที่ 3 (5-6 ปี) ซึ่งเป็นชั้นที่รับผิดชอบในการจัดประสบการณ์ โรงเรียนบ้านห้วยจั่ว (อุสุภราชวิทยาการ) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตำบลกำเม็ด อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร ซึ่งผลของการศึกษาค้นคว้านี้จะทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัยสำหรับครูผู้สอนนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ ตลอดจนผู้ปกครองในส่งเสริมการเล่นที่จะพัฒนาลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objectives)

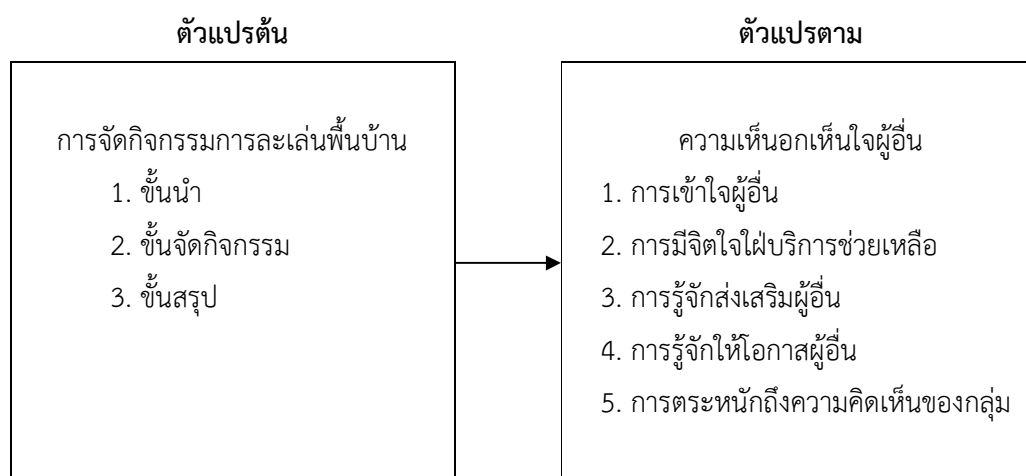
1. เพื่อศึกษาความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน

สมมติฐานในการศึกษา

หลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของเด็กปฐมวัย มีพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษามูลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย มีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2565 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตำบลกำแมต อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร จำนวน 7 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 163 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านหัวจั่ว (อุสุภราชวิทยาคาร) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตำบลกำแมต อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร จำนวน 1 ห้องเรียน 24 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ดังนี้

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน

2.2 แบบประเมินพฤติกรรมด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3

3. การทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการประเมินพฤติกรรมด้านพฤติกรรมด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นคะแนนที่ได้จากการประเมินทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบ แผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest Posttest Design ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองแบบ One - Group (Pre-test Post-test Design)

กลุ่ม	Pre-test	Treatment	Post-test
ทดลอง	T1	X	T2

T1 หมายถึง พฤติกรรมด้านด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นก่อนเรียน (Pre-test)

X หมายถึง การจัดกิจกรรมในกลุ่มทดลอง

T2 หมายถึง พฤติกรรมด้านด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นหลังเรียน (Post-test)

การทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

ดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน ระหว่างเดือน ตุลาคม – ธันวาคม 2565 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เรียนผู้บริหารโรงเรียนบ้านห้วยจ้ง (อุสุภราชวิทยาคาร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโสธรเขต 2 เพื่อขออนุญาตทำความเข้าใจกับครูและนักเรียนในโรงเรียนแจ้งวัตถุประสงค์กับนักเรียนกลุ่มทดลอง

2. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานีเพื่อขอความอนุเคราะห์ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยจ้ง (อุสุภราชวิทยาคาร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโสธรเขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ทำการประเมินก่อนเรียน (Pre-Test) กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล ปีที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยจ้ง (อุสุภราชวิทยาคาร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโสธรเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 คือ ห้องอนุบาล 3/2 จำนวน 24 คน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมด้านพฤติกรรมด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จำนวน 5 ข้อ

4. ดำเนินการจัดกิจกรรม โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน จำนวน 20 แผนกิจกรรม ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 9 สัปดาห์ แบ่งเป็นทดสอบก่อนเรียน 1 สัปดาห์ ทดสอบหลังเรียน 1 สัปดาห์ และจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรม 7 สัปดาห์ ๆ แต่ละแผนทำการประเมินพฤติกรรมการทำงาน กลุ่มตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และประเมินรายบุคคลด้านพฤติกรรมด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย ทำกิจกรรมทุกแผน (แผนที่ 1-20) เพื่อสังเกตพัฒนาการและเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยโดยรวม กับเกณฑ์ที่กำหนดระหว่างเดือน ตุลาคม-ธันวาคม 2565

5. เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยดำเนินการประเมินหลังเรียน (Post-Test) กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยจ้ง(อุสุภราชวิทยาคาร)สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโสธรเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 คือ ห้องอนุบาล 3/2 จำนวน 24 คน โดยใช้แบบประเมิน พฤติกรรมด้านพฤติกรรมด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่ดีกับผู้อื่นชุดเดิม จำนวน 10 ข้อ

6. เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยหาค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติและแปลความหมาย คะแนนเฉลี่ย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อพฤติกรรมด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	วัน/เดือน/ปี	วันที่ทดลอง	ชื่อกิจกรรม
1	12 ต.ค. 65	พุธ	ประเมินพฤติกรรมก่อนเรียน (Pre-test)
2	17 ต.ค. 65	จันทร์	การเล่นมอญซ่อนผ้า
	18 ต.ค. 65	อังคาร	การเล่นรีรีข้าวสาร
	19 ต.ค. 65	พุธ	การเล่นโพงพาง
3	24 ต.ค. 65	จันทร์	การเล่นวิ่งเปี้ยว

สัปดาห์ที่	วัน/เดือน/ปี	วันที่ทดลอง	ชื่อกิจกรรม
4	25 ต.ค. 65	อังคาร	การเล่นชักเย่อ
	26 ต.ค. 65	พุธ	การเล่นเก้าอี้ดนตรี
	31 ต.ค. 65	จันทร์	การเล่นจระเข้รอบวง
	1 พ.ย. 65	อังคาร	การเล่นซ่อนหา
	2 พ.ย. 65	พุธ	การเล่นเป่ากบ
5	7 พ.ย. 65	จันทร์	การเล่นแมวจับหนู
	8 พ.ย. 65	อังคาร	การเล่นลิงชิงบอล
	9 พ.ย. 65	พุธ	การเล่นลิงชิงหลัก
6	14 พ.ย. 65	จันทร์	การเล่นเสือข้ามห้วย
	15 พ.ย. 65	อังคาร	การเล่นหมากเก็บ
	16 พ.ย. 65	พุธ	การเล่นอีกาฟักไข่
7	21 พ.ย. 65	จันทร์	การเล่นงูกินหาง
	22 พ.ย. 65	อังคาร	การเล่นหมากอี
	23 พ.ย. 65	พุธ	การเล่นหนอนคืบ
8	28 พ.ย. 65	จันทร์	การเล่นลอดแลดข้าวสาร
	29 พ.ย. 65	อังคาร	การเล่นตีไก่
9	30 พ.ย. 65	พุธ	ประเมินพฤติกรรมหลังเรียน (Post-test)

7. เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไป วิเคราะห์ทางสถิติ มาหาค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ และแปลความหมายของคะแนน เฉลี่ย ดังนี้

ช่วงคะแนน 4.51 - 5.00 หมายถึง เด็กมีการพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นในระดับสูงที่สุด

ช่วงคะแนน 3.51 - 4.50 หมายถึง เด็กมีการพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกกับผู้อื่นในระดับสูง

ช่วงคะแนน 2.51 - 3.50 หมายถึง เด็กมีการพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นในระดับปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.51 - 2.50 หมายถึง เด็กมีการพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นในระดับต่ำ

ช่วงคะแนน 1.00 - 1.50 หมายถึง เด็กมีการพัฒนาด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นในระดับต่ำที่สุด

8. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคะแนนในแบบประเมินพฤติกรรมด้านพฤติกรรมด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อพฤติกรรมด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เด็กปฐมวัย ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การเปรียบเทียบพัฒนาการด้านพฤติกรรมด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่ดีกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน ใช้การทดสอบค่าทีแบบ ไม่ เป็นอิสระต่อกัน (t-test แบบ Dependent Samples)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ การเข้าใจผู้อื่น การมีจิตใจใฝ่บริการช่วยเหลือ การรู้จักส่งเสริมผู้อื่น การรู้จักให้ออกาสผู้อื่น และการตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่ม ใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏการนำเสนอตารางและภาพ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัยในภาพรวม และรายด้าน

N=24

ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	ก่อนการจัดกิจกรรม			หลังการจัดกิจกรรม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การเข้าใจผู้อื่น	2.63	1.69	ปานกลาง	4.25	1.42	สูง
2. การมีจิตใจใฝ่บริการช่วยเหลือ	2.88	1.57	ปานกลาง	4.17	1.49	สูง
3. การรู้จักส่งเสริมผู้อื่น	3.17	2.32	ปานกลาง	4.38	1.69	สูง
4. การรู้จักให้ออกาสผู้อื่น	4.33	1.86	ปานกลาง	4.04	1.92	สูง
5. การตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่ม	2.58	1.56	ปานกลาง	3.63	1.86	สูง
รวม	2.92	1.80	ปานกลาง	3.89	1.68	สูง

จากตารางที่ 1 พบว่า พัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัยชั้น อนุบาลปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน ในทุกด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 1.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเข้าใจผู้อื่นมีคะแนน

เฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การมีจิตใจใฝ่บริการช่วยเหลือ, การรู้จักให้ออกาสผู้อื่น, การตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่ม และการรู้จักส่งเสริมผู้อื่น ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อความเห็นอกเห็นใจอื่นของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเรียน

N = 24			
ความเห็นอกเห็นใจอื่น	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนเรียน	25	2.92	1.80
หลังเรียน	25	3.89	1.68

จากตารางที่ 2 พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจอื่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$, S.D.= 1.80) กรณีหลัง การจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจอื่น โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 1.68)

2. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจอื่นของเด็กปฐมวัยระหว่าง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน การเปรียบเทียบพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจอื่นของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน ใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test แบบ Dependent Samples) ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจอื่นของเด็กปฐมวัยระหว่าง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน

N = 24					
การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	25	2.92	1.80	-37.011*	.000
หลังเรียน	25	3.89	1.68		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจอื่นของ เด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดี กับผู้อื่นสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อสังเกตระหว่างจัดกิจกรรม

ในช่วงแรกพบว่า การจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านนั้น เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ยังไม่สามารถทำกิจกรรมได้อย่างถูกต้องตามกติกาการเล่นพื้นบ้านประเภทต่าง ๆ ครูจึงคอยแนะนำให้เด็กเข้าใจในกฎกติกาการเล่นแต่ละกิจกรรมซ้ำหลายครั้ง พร้อมทั้งสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นในระหว่างการอธิบายวิธีการเล่น โดยครูให้อาสาสมัครออกมาสาธิตวิธีการเล่น 3-4 คน พร้อมคู่มือสาธิตวิธีการเล่นประกอบเมื่อเด็กเข้าใจและคุ้นชินกับการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมแล้วในสัปดาห์ที่ 3-4 เด็กสามารถทำกิจกรรมได้ อย่างคล่องตัว และสนุกสนานกับกิจกรรมที่ทำได้มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น สามารถเข้าใจผู้อื่น มีจิตใจใฝ่บริการช่วยเหลือ รู้จักส่งเสริมผู้อื่น รู้จักให้โอกาสผู้อื่น และตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่มได้ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านห้วยจั่ว (อุสุภราชวิทยาการ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเมื่อเปรียบเทียบกับพบว่า กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และ กรณีหลังจากการจัดกิจกรรม พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การเข้าใจผู้อื่น, การมีจิตใจใฝ่บริการช่วยเหลือ, การรู้จักส่งเสริมผู้อื่น, การรู้จักให้โอกาสผู้อื่น และการตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่ม เฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมในทุกด้าน ดังนั้น กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านถือเป็นกิจกรรมที่มี ความสำคัญและเหมาะสมที่จะนำไปจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย เพราะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงขึ้นจริง

สรุปได้ว่า กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมจริง และเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน นอกจากนั้น กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านยังช่วยให้เด็กมีการพัฒนาความคล่องแคล่วว่องไว มีความสนุกสนานเพลิดเพลินและมีความสุขกับกิจกรรมที่ทำในกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านจึงเหมาะแก่การนำมาใช้ ในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัย เพราะเป็นกิจกรรมการเล่นที่มีประโยชน์ มีคุณค่า เด็กได้เล่นกัน เป็นกลุ่ม ได้สร้างความคุ้นเคยกับเพื่อนมากขึ้น ซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดี กับผู้อื่นของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. พัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง และ 2. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่ผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อ ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. พัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน จำนวน 20 แผน กิจกรรม ได้แก่ การเล่นมอญซ่อนผ้า, การเล่นรีรีข้าวสาร, การเล่นโพงพาง, การเล่นวิ่งเปรี้ยว, การเล่นชักเย่อ, การเล่นเก้าอี้ดนตรี, การเล่นจ๊ะเอ๋รอบวง, การเล่นซ่อนหา, การเล่นเป่ากบ, การเล่นแมวจับหนู, การเล่นลิงชิงบอล, การเล่นลิงชิงหลัก, การเล่นเสือข้ามหัว, การเล่นหมากรุก, การเล่นอิก้าฟักไข่, การเล่นงูกินหาง, การเล่นหมากอี่, การเล่นหนอนคืบ, การเล่นลอดแลดข้าวสาร และการเล่นตีไก่ ทุกกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเป็น กิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง และเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้สร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันตลอด ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม ทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินจากการการเล่นเป็นหมู่คณะ นอกจากเด็ก จะได้รับความสนุกสนานจากการการเล่นพื้นบ้านแล้วยังช่วยให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้และพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนฝึกฝนตนเองให้รู้จักกติกา มีจริยธรรม มีน้ำใจงาม รู้จัก การพ่ายแพ้ รู้ที่จะชนะ เมื่อแพ้ก็ไม่ท้อถอย เพราะเมื่อเริ่มต้นเล่นใหม่ก็มีโอกาสเอาชนะได้ใหม่ ยามเมื่อชนะก็มี ความภูมิใจในความสามารถของตนเอง เชื้อมั่นตัวเอง เป็นการฝึกให้เห็นคุณค่าในตัวเองได้ดี ฝึกการให้อภัย การรู้จักขอโทษ การให้อภัยของผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำ ซึ่งย่อมเข้าใจและมีความเห็นอกเห็นใจกัน ส่งผลให้ สังคมที่มีการกระทบกระทั่งลดความรุนแรงลง มองอีกฝ่ายอย่างเข้าใจมากขึ้น ฝึกให้รู้จักรอ การเล่นที่มีการ เรียงลำดับก่อนหลัง ยอมให้เพื่อนเล่นก่อน ทำให้รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น เรียนรู้การเข้าคิว เป็นการฝึกความ อุดหนุน ฝึกความมีระเบียบวินัยไปในตัว ฝึกการทำงานเป็นทีม ทุกคนในฝ่ายต้องร่วมมือร่วมใจ รู้จักช่วยเหลือ แบ่งปัน หากพลาดท่า เพียงหนึ่งคน ก็อาจทำให้พ่ายแพ้ได้ ทีมจึงต้องเข้มแข็ง หัวหน้าทีมต้องฝึกเป็นผู้นำ เพื่อ นำทีมเอาชนะอีกฝ่าย ลูกทีมก็ฝึกการเป็นผู้ตามที่ดีด้วยเช่นกัน การเล่นเป็นทีมจะได้ฝึกทั้งความสามัคคีในหมู่ คณะ ความรักพวกพ้องน้องพี่ และการต้องทำตัวให้เป็นที่รักของเพื่อนฝูงไปในตัว ฝึกการแก้ปัญหา รู้จักการ วางแผน มองหาหนทางต่าง ๆ เพื่อเอาชนะอุปสรรค เป็นการฝึก ไหวพริบ ปฏิภาณ สติปัญญา และจินตนาการ ฝึกสมาธิ การเล่นหลายอย่างต้องเริ่มต้นด้วยสมาธิก่อน จะใจร้อนเอาตัวไม่ได้ การฝึกสมาธิบ่อย ๆ จะทำให้ เป็นคนใจเย็นลง หัดที่จะควบคุมอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับจุฑามาศ แก้วธรรมมา (2565 : 95) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัย ผล วิจัยพบว่าพัฒนาการด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัยอนุบาลปีที่ 3 ที่ได้รับการจัด กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับอัจฉิมา อ่อนน้อม (2559 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม การเล่นพื้นบ้านของไทย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยมี

การพัฒนาสมรรถภาพสูงขึ้นในทุก ๆ ด้าน และยังสอดคล้องกับฟาลาติ ฆมาตเตะ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการฝึกการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลโรงเรียนบ้านบุเกะกุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพทางกลไกของเด็กปฐมวัยชาย ก่อนการฝึกการเล่นพื้นบ้านทั้ง 6 รายการ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องของการวิ่งเร็ว 20 เมตร ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ภายหลังเด็กปฐมวัยชายได้รับการฝึกกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเป็นเวลา 8 สัปดาห์ พบว่าเด็กปฐมวัยชายมีสมรรถภาพทางกลไกทั้ง 6 รายการดีขึ้น คืออยู่ในเกณฑ์ระดับดี ยกเว้นการขว้างลูกบอลไกลซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กปฐมวัยหญิง ก่อนการฝึกกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านทั้ง 6 รายการ อยู่ในเกณฑ์ระดับค่อนข้างต่ำ ยกเว้นเรื่องของการลูก-นั่ง 30 วินาที การวิ่งเก็บของ 3 จุด อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และการวิ่งเร็ว 20 เมตร การขว้างลูกบอลไกลอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ภายหลังเด็กปฐมวัยหญิงได้รับการฝึกกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเป็นเวลา 8 สัปดาห์ พบว่าเด็กปฐมวัยหญิงมีสมรรถภาพทางกลไกทั้ง 6 รายการ ดีขึ้น คืออยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ยกเว้นการขว้างลูกบอลไกลซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับดี และการวิ่งเร็ว 20 เมตร อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก และเมื่อทำการเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกลไกของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการฝึกกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน จะพบว่าเด็กมีสมรรถภาพทางกลไกพัฒนาดีขึ้น เช่นเดียวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องการเล่นพื้นบ้าน ที่พบว่าภายหลังการใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน เด็กปฐมวัยชายและหญิง มีค่าคะแนนอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ดังนั้น การฝึกกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านจึงมีผลดีต่อเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับจิตรภรณ์ ทองกวอด (2555 : 44) ได้ศึกษาและพัฒนาความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหล่มเก่าพิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าใจผู้อื่น ด้านการมีจิตใจใฝ่บริการช่วยเหลือด้านการรู้จักส่งเสริมผู้อื่น ด้านการให้ออกาสผู้อื่นและด้านการตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่ม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับณัฐวุฒิ สังข์ทองและคณะ (2554 : 59) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย มีทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นสูงขึ้นในทุกๆ ด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสุภาภรณ์ สงนวน (2551 : 87) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่สามารถส่งเสริมพฤติกรรมทางด้านสังคมในทางที่ดีให้เกิดขึ้นกับตัวเด็ก ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมีทักษะทางสังคมหลังการจัดกิจกรรมสูงขึ้นอยู่ในระดับดี และยังสอดคล้องกับภรณ์กานต์ พันทอง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและพัฒนาความเห็นอกเห็นใจของนักเรียนวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมี 3 องค์ประกอบ คือ ความสามารถในการอ่านอารมณ์และคาดเดาความรู้สึกของผู้อื่น ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่นตามสถานการณ์ในสังคม และความต้องการที่จะเอื้อเพื่อ

ช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถวัดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นได้

2. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากการเล่นพื้นบ้านทำให้เด็กได้เคลื่อนไหว ได้ออกกำลังกาย เกิดความคล่องแคล่วว่องไว ฝึกความอดทน ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกการสังเกต มีปฏิภาณไหวพริบ สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ พร้อมทั้งเกิดความสนุกสนาน ช่วยให้เด็กอารมณ์ดี เบิกบาน สดชื่น กระฉับกระเฉง คลายเครียด และเป็นส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคม และสติปัญญา ส่งเสริมการเรียนรู้ ตอบสนองความต้องการ ช่วยให้เด็กรู้จักผิดถูก มีความซื่อสัตย์ต่อหมู่คณะ รู้จักการควบคุมอารมณ์ตนเอง การเสียสละ รู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและเข้ากับเพื่อนได้ ทำให้สามารถปรับตัวในสังคมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมความเจริญทางจิตใจ โดยปลูกฝังให้มีคุณธรรมอันจำเป็นแก่การเป็นพลเมืองดี การเล่นพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมพื้นบ้านที่สะท้อน วิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อของคนในท้องถิ่นมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันอันมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการ ทักษะด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ช่วยให้เด็กเรียนรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ขณะที่เด็กเล่นและทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน เด็กเกิดการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสในการได้รับ ประสบการณ์จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมที่ดี มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นยิ่งขึ้น การเล่นไทยส่วนใหญ่จะเป็นการเล่นเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ถึงความสามัคคี ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม ฝึกการยอมรับข้อตกลงและเคารพกฎกติกาในการเล่น รวมทั้งฝึกการมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ให้รู้จักแพ้-รู้ชนะ-รู้ถอย ซึ่งสอดคล้องกับจุฑามาศ แก้วธรรมมา (2565 : 96) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัย ผลวิจัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเด็กปฐมวัย มีพัฒนาการด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับอัฉนิมา อ่อนน้อม (2559 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับ การจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยมีการพัฒนาสัมพันธภาพสูงขึ้นในทุก ๆ ด้าน และการจัด กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยมีการพัฒนาสัมพันธภาพสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ทั้งยังสอดคล้องกับศิริพร เลิศพันธ์ (2558 : 109) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมี คะแนนทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นหลังการทดลอง เพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องจิตราภรณ์ ทองกวอด (2555 : 45) ได้ศึกษาและพัฒนาความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหล่มเก่าพิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมและรายด้านก่อนและหลังการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับกับสุภาภรณ์ สงนวน (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่สามารถส่งเสริมพฤติกรรมทางด้านสังคมในทางที่ดีให้เกิดขึ้นกับตัวเด็ก ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีทักษะทางสังคมหลังการจัดกิจกรรมสูงขึ้นอยู่ในระดับดี มีทักษะทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับรัตน ภูไชยแสง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจและสังคมเด็กปฐมวัย ด้วยกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโพธิ์น้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลวิจัยพบว่า หลังการทดลองใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีระดับพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจและสังคม เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกรณิการ์ พันธุ์ทอง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและพัฒนาความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่น ผลวิจัยพบว่า ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมี 3 องค์ประกอบ คือ ความสามารถในการอ่านอารมณ์และคาดเดาความรู้สึกของผู้อื่น ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่นตามสถานการณ์ในสังคม และความต้องการที่จะเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถวัดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนักเรียนวัยรุ่นได้ และสอดคล้องกับรัตน ภูไชยแสง (2550 : 86–87) ได้ศึกษาการพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ และสังคมเด็กปฐมวัย ด้วยกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโพธิ์น้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลองใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีระดับพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจและสังคม เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจและสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพิ่มขึ้นกว่าการจัดกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งที่ไม่มีกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมณี ผ่านจันทาร (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างเสริม ลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าเด็กปฐมวัย ที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมละเล่นพื้นบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

ควรจะนำกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านไปพัฒนาความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเพิ่มเติมในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ทั้งในระดับระดับกลุ่มเครือข่ายและระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป 2. ควรนำกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านไปพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ เช่น ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา ทั้งในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาต่อไป และ3. ควรนำกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านไปพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นทั้งในระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความภาคภูมิใจในตนเอง การเป็นผู้นำ ผู้ตาม ความมีน้ำใจ เป็นต้น 2. ควรมีการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านการสร้างสัมพันธภาพ กับผู้อื่นของเด็กปฐมวัย เช่น ระดับสติปัญญา สภาพแวดล้อมทางบ้านของเด็ก หรือสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น และ3. ควรมีการศึกษาติดตามผลของความคงทนด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). การศึกษาปฐมวัย 2560. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). กิจกรรมการเรียนการสอนเด็กปฐมวัยคละอายุ. กรุงเทพฯ : วาดศิลป์.
- จิตรารณณ์ ทองกวอด. (2554). การศึกษาและพัฒนาความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ปริญญานิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพวรรณ คันธ. (2542). การเล่นพื้นบ้านของเด็กอีสาน. กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พริ้นท์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2546). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รัชฎวรรณ ประพาน. (2541). การศึกษาความสามารถใช้กล้ำเนื้อใหญ่ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการฝึกโดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- รัตนา ภูไชยแสง. (2550). การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจและสังคมเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโพธิ์น้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

หนองคาย เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (สำเนา).

รัตน์ บัวสนธิ์. (2556). การประเมินโครงการ : การวิจัยเชิงปริมาณ. กรุงเทพฯ : คอมแพคปรีน.

ศิริพร เลิศพันธ์. (2548). ผลการพัฒนาทักษะสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2549). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.

สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล. (2550). ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย. พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

สุขุม เฉลยทรัพย์. (2553). รูปแบบการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัยในวรรณคดีของครูและผู้ปกครอง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

สุภาภรณ์ สงนวน. (2551). การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านกับการจัดกิจกรรมแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อุบลรัตน์ เพ็งสถิต. (2546). จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อัจฉิมา อ่อนน้อม. (2549). ผลการใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยต่อการพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

ณัฐวุฒิ สังข์ทอง และคณะ. (2554). ผลการใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต : กรุงเทพฯ.

มณี ผ่านจันท. (2545). การสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พลาติ หมาดเต๊ะ. (2557). ผลของการฝึกการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

Goleman, D. (1998). *Working with emotional intelligence*. New York : Bantum Book.